

Obsah:

Předmluva	13
---------------------	----

A. ZÁKLADNÍ POJMY MEZINÁRODNÍHO PRÁVA VEŘEJNÉHO, SOUKROMÉHO, OBCHODNÍHO

I. Definice a název mezinárodního práva veřejného, soudního, obchodního	19
1. Mezinárodní právo veřejné	19
1.1 Zvláštnosti mezinárodního práva veřejného oproti právu vnitrostátnímu	22
1.2 Název mezinárodního práva veřejného.	24
2. Mezinárodní právo soudní	25
2.1 Mezinárodní právo veřejné a soudní	27
3. Mezinárodní právo obchodní	30
3.1 Právo mezinárodního obchodu a mezinárodní ekonomické právo	33

II. Vztah mezinárodního práva (veřejného) k právu vnitrostátnímu

35

1. Teoretické přístupy k řešení vztahu mezinárodního a vnitrostátního práva	35
2. Řešení vztahu mezinárodního práva k právu vnitrostátnímu v praxi států	37
2.1 Řešení z hlediska práva mezinárodního	37
2.2 Řešení z hlediska práva vnitrostátního	39
2.2.1 Normy mezinárodního práva veřejného, které nemají vliv na právní postavení jednotlivců	39
2.2.2 Normy mezinárodního práva veřejného, které mají upravit právní poměry jednotlivců.	40
2.2.2.1 Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva v Ústavě ČR.	40
2.2.2.2 Ústava ČR a Evropská unie	42
3. Mezinárodní smlouvy v oblasti mezinárodního práva soudního a obchodního	44
4. Smlouvy samovykonatelné	45
5. Smlouvy nesamovykonatelné	48

B. MEZINÁRODNÍ PRÁVO VEŘEJNÉ

I. Prameny a druhy pravidel mezinárodního práva veřejného.	55
1. Materiální prameny	56
1.1 Mezinárodní vztahy a mezinárodní politika	57
1.1.1 Vztah mezinárodního práva k politice	58
1.2 Mezinárodní morálka	59
2. Formální prameny	60
2.1 Mezinárodní smlouvy	62
2.2 Mezinárodní smluvní právo	66
2.2.1 Procedura sjednávání mezinárodní smlouvy a její vznik	66
2.2.2 Náležitosti vzniku platné mezinárodní smlouvy	69
2.2.3 Výhrady ke smlouvám	73
2.2.4 Výklad mezinárodních smluv	74
2.2.5 Účinky smlouvy na třetí státy	77
2.2.6 Ukončení platnosti (zánik) smlouvy	78
2.2.7 Řízení o neplatnosti smlouvy, jejím skončení, odstoupení některé strany nebo přerušení provádění	81
2.3 Mezinárodní právní obyčej	81
2.3.1 Mezinárodní zdvořilost	84
3. Pomocné a doplňující prameny mezinárodního práva	86
3.1 Obecné zásady právní	86
3.2 Soudní rozhodnutí	86
3.3 Názory nauky	87
3.4 Ekvita (spravedlnost)	87
3.5 Jednostranné akty států	87
3.6 Akty mezinárodních organizací	88
4. Kodifikace mezinárodního práva veřejného a vztah mezinárodní smlouvy a obyčej	90
4.1 Kodifikace mezinárodního práva	90
4.2 Vztah mezinárodní smlouvy a obyčej	93

5. Druhy pravidel mezinárodního práva	95
5.1 Obecná a partikulární pravidla	95
5.2 Dispozitivní a kogentní pravidla	97
5.3 Hard law a soft law (tvrdé a měkké právo)	99
5.4 Zásady a konkrétní normy	100
5.5 Hmotněprávní a procesní pravidla	102
II. Subjekty mezinárodního práva veřejného	104
1. Vymezení pojmu subjekty mezinárodního práva	104
1.1 Svrchované státy	106
1.1.1 Uznání státu a vlády	109
1.1.2 Státy, státní suverenita (svrchovanost)	112
1.1.3 Třídění států	115
1.1.4 Zánik státu a jeho právní důsledky (sukcese)	119
1.1.4.1 Sukcese ve vztahu k mezinárodním smlouvám	120
1.1.4.2 Sukcese ve vztahu ke státnímu majetku	123
1.1.4.3 Sukcese ve vztahu ke státnímu dluhu	124
1.2 Mezinárodní organizace vládní povahy	126
1.2.1 Cíle, funkce, kompetence mezinárodních organizací	127
1.2.2 Třídění mezinárodních organizací	129
1.2.3 Orgány mezinárodních organizací	132
1.2.4 Povaha usnesení mezinárodních organizací	133
1.3 Zvláštní politické jednotky	133
1.4 Jednotlivce	134
1.4.1 Subjektivita v oblasti mezinárodní ochrany lidských práv	135
1.4.1.1 Řízení před Evropským soudem pro lidská práva	136
1.4.2 Postavení jednotlivce v otázkách mezinárodní ochrany investic	138
1.4.3 Trestní odpovědnost jednotlivce	139

III. Obyvatelstvo a jednotlivci	143
1. Státní občané (příslušníci) státu	144
1.1 Nabývání státního občanství	144
1.2 Pozbývání státního občanství	148
1.3 Dvojí občanství	148
1.4 Příslušnost právnických osob	149
1.5 Občanství Evropské unie	150
2. Cizinci	151
2.1 Připuštění cizinců na území státu	152
2.2 Práva a povinnosti cizinců	153
2.3 Odchod cizince ze státu pobytu	156
2.4 Právo diplomatické ochrany státních příslušníků	157
3. Osoby bez státní příslušnosti (bezdomovci)	158
4. Uprchlíci	158
5. Osoby požívající územní (politický) azyl	161
6. Mezinárodněprávní ochrana základních lidských práv	162
6.1 Evropská ochrana lidských práv a úloha Rady Evropy	167
6.1.1 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	169
6.1.2 Evropská sociální charta	171
IV. Státní území, mezinárodní prostory a mezinárodněprávní ochrana životního prostředí	174
1. Státní území	174
1.1 Územní suverenita, územní výsost, územní jurisdikce	175
1.2 Nabývání státního území, státní hranice	177
1.2.1 Nabývání státního území	177
1.2.2 Státní hranice	178
2. Mezinárodní prostory	179
2.1 Volné moře a mořské dno za hranicemi národní jurisdikce států (Oblast)	179
2.2 Kosmický prostor a nebeská tělesa	182
2.3 Antarktida	183

3. Mezinárodněprávní ochrana životního prostředí	184
3.1 Smlouvy v oblasti mezinárodněprávní ochrany životního prostředí	186
V. Státní orgány pro mezinárodní styky	191
1. Vnitřní orgány pro mezinárodní styky	193
2. Zahraniční orgány státu pro mezinárodní styky.	195
2.1 Diplomatické mise	195
2.2 Zvláštní mise	200
2.3 Vojenská jednotka, loď a letadlo	200
2.4 Konzulární úřad	201
VI. Pokojné řešení mezinárodních sporů	204
1. Diplomatická jednání	205
1.1 Přímá jednání	205
1.2 Dobré služby a zprostředkování.	205
1.3 Vyšetřovací a smírčí komise	206
2. Mezinárodní soudnictví v širším smyslu	207
2.1 Mezinárodní rozhodčí řízení (arbitráž)	208
2.2 Mezinárodní soudní řízení	210
VII. Mezinárodněprávní odpovědnost a donucení	217
1. Odpovědnost státu za mezinárodně protiprávní chování	217
1.1 Prvky mezinárodně protiprávního chování	218
1.2 Obsah mezinárodní odpovědnosti státu	220
1.3 Okolnosti vylučující protiprávnost	222
2. Přímé donucení v mezinárodním právu	225
2.1 Formy donucení.	226
2.1.1 Upozornění, varování.	226
2.1.2 Retorze	226
2.1.3 Protiopatření (represálie)	227
2.1.4 Sebeobrana	228
2.1.5 Akce Rady bezpečnosti OSN.	230
2.1.5.1 Operace pro udržení míru	234
VIII. Právo mezinárodní bezpečnosti	237

C. MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ

I. Předmět mezinárodního práva soukromého	245
II. Druhy norem mezinárodního práva soukromého	247
III. Prameny mezinárodního práva soukromého	250
1. Prameny českého mezinárodního práva soukromého	250
1.1 Vnitrostátní právní předpisy	250
1.2 Mezinárodní smlouvy	252
1.3 Prameny evropského mezinárodního práva soukromého	254
1.3.1 Stručný vývoj mezinárodního práva soukromého v rámci ES.	254
1.3.2 Přesunutí soukromoprávních otázek ze třetího pilíře do prvního (jejich komunitarizace)	257
2. Aplikace různých pramenů a norem v mezinárodním právu soukromém.	260
2.1 Vztah mezinárodních smluv v oblasti mezinárodního práva soukromého k vnitrostátnímu právu.	260
2.2 Vztah dvou nebo více mezinárodních smluv	262
2.3 Vztah přímé a kolizní metody úpravy	264
IV. Kolizní normy	265
1. Funkce a struktura kolizní normy.	265
1.1 Části kolizní normy	266
1.1.2 Volba práva	268
2. Zpětný a další odkaz a kvalifikační problém	270
3. Výhrada veřejného pořádku	273
V. Přímé normy	274
1. Pojem a funkce přímé normy.	274
2. Znaky přímých norem	274
3. Odlišení přímých norem od jiných druhů norem.	275
4. Prameny přímých norem	275
VI. Vybrané oblasti kolizní úpravy	277
1. Subjekty soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem	277
1.1 Fyzické osoby	277

1.2	Právnícké osoby	279
1.2.1	Určování příslušnosti právnické osoby a jejího osobního statutu v českém právu	282
1.3	Státy	283
2.	Kolizní úprava věcných práv	284
3.	Kolizní úprava závazkového práva	286
4.	Kolizní úprava pracovního práva	296
5.	Kolizní úprava dědického práva	300
6.	Kolizní úprava rodinného práva	303
VII.	Mezinárodní právo procesní	307
1.	Pravomoc a příslušnost justičních orgánů	308
2.	Postavení cizinců v řízení, důkazní moc cizozemských veřejných listin, vzájemnost, zjišťování obsahu cizího práva	310
2.1	Postavení cizinců v řízení	310
2.2	Důkazní moc cizozemských veřejných listin, vzájemnost, zjišťování obsahu cizího práva	312
3.	Mezinárodní právní pomoc	313
3.1	Osvědčení o cizím právu a vyšší ověření listin (superlegalizace)	317
4.	Uznání a výkon cizích rozhodnutí	319
4.1	Uznání a výkon cizích rozhodnutí na základě mezinárodní smlouvy	320
4.2	Uznání a výkon cizích rozhodnutí podle vnitrostátního práva	323
4.2.1	Uznání a výkon cizích rozhodnutí podle předpisů ES nebo mezinárodní smlouvy	326
5.	Evropské mezinárodní právo procesní	327
5.1	Soudní příslušnost k projednávání sporů a uznávání a výkon cizích rozsudků ve věcech občanských a obchodních	328
5.1.1	Soudní příslušnost projednávat spory	329
5.1.2	Uznání a výkon rozhodnutí vydaných v jiných členských státech ES	332
5.2	Soudní příslušnost a uznání a výkon soudních rozhodnutí ve věcech rodinných	338

5.3 Doručování dokumentů a dokazování mezi členskými státy ES	340
5.3.1 Doručování dokumentů mezi členskými státy ES .	341
5.3.2 Dokazování prováděné v jiném členském státě . . .	344
5.4 Úpadkové řízení	346
5.5 Právní pomoc v přeshraničních sporech	350

D. PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU

I. Předmět, prameny a prostředky úpravy práva mezinárodního obchodu	355
1. Předmět práva mezinárodního obchodu	355
2. Prameny práva mezinárodního obchodu	356
2.1 Prameny soukromoprávní povahy	357
2.1.1 Unifikované přímé normy	357
2.1.2 Řešení v rámci metody kolizní	358
2.2 Normy upravující řešení sporů v mezinárodním obchodním styku	359
2.3 Jiné normy omezující smluvní svobodu stran	360
2.3.1 Mezinárodní smlouvy	360
2.3.2 Vnitrostátní předpisy	361
3. Nestátní prostředky používané k regulaci mezinárodního obchodního styku	362
3.1 Mezinárodní obchodní zvyklosti	362
3.2 Vykládací pravidla	364
3.3 Formulářové smlouvy	365
3.4 Lex mercatoria	366
3.5 Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT, UNCITRAL.	366
3.6 Přehled některých významných nestátních prostředků úpravy	367
II. Úloha mezinárodních organizací při regulaci mezinárodního obchodu	370
1. Úloha OSN v oblasti mezinárodních ekonomických a hospodářských vztahů	370

2. Světová obchodní organizace	372
2.1 Funkce WTO	374
2.2 Struktura WTO	375
2.3 Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT)	376
2.4 Všeobecná dohoda o obchodu službami (GATS)	385
2.5 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)	386
2.6 Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů (DSU) ...	387
3. Další mezinárodní organizace v oblasti mezinárodního obchodu a financí	391
3.1 Mezinárodní měnový fond	391
3.2 Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj	393
4. Evropská unie / Evropská společenství	395
4.1 Vnitřní trh ES	396
4.2 Společná obchodní politika	397
4.2.1 Evropská společenství a Světová obchodní organizace (WTO)	399
4.3 Soukromé právo a vnitřní trh ES	400
III. Zásahy státu do mezinárodních obchodních styků	402
1. Úprava v mezinárodních smlouvách	402
1.1 Smlouvy o integračních uskupeních	403
1.2 Další mezinárodní smlouvy regulující mezinárodní obchod	404
2. Úprava ve vnitrostátních předpisech	407
IV. Soukromoprávní aspekty práva mezinárodního obchodu	413
1. Zajištění závazků v mezinárodním obchodním styku	413
1.1 Prameny úpravy zajišťovacích prostředků	413
1.2 Věcněprávní instituty zajištění závazků	415
1.3 Závazkověprávní instituty zajištění závazků	417
1.4 Finanční prostředky zajištění závazků	420
1.4.1 Pojištění a financování vývozních úvěrů	422
2. Placení v mezinárodním obchodním styku	424
2.1 Placení ve vztazích mezi státy	424
2.2 Placení ve vztazích mezi subjekty mezinárodního obchodního styku	424
2.3 Měna, ve které je platba prováděna	428

3. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku.	429
3.1 Úprava kupní smlouvy v mezinárodním obchodním styku podle Vídeňské úmluvy	432
3.1.1 Odlišnosti Vídeňské úmluvy od české úpravy.	432
3.1.2 Náležitosti kupní smlouvy	433
3.1.3 Uzavírání kupní smlouvy.	434
3.1.4 Práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího	438
3.1.5 Promlčení při mezinárodní koupi zboží.	439
4. Obchodní zastoupení a smlouva o výhradním prodeji	440
4.1 Obchodní zastoupení	440
4.2 Smlouva o výhradním prodeji	447
5. Smlouvy o mezinárodní přepravě	451
5.1 Právní úprava přepravní smlouvy v mezinárodním obchodním styku	451
5.2 Význam mezinárodně unifikovaných úprav	454
5.2.1 Mezinárodní silniční přeprava	454
5.2.2 Mezinárodní železniční přeprava.	455
5.2.3 Mezinárodní letecká přeprava	458
5.2.4 Mezinárodní námořní přeprava	460
V. Řešení sporů v mezinárodním obchodním styku	462
1. Řešení sporů před soudy	462
2. Rozhodčí řízení v mezinárodním obchodním styku	466
2.1 Prameny právní úpravy	471
2.2 Rozhodčí řízení podle české právní úpravy	472
2.3 Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů	478
2.3.1 Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů podle zákona	479
2.3.2 Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů podle mezinárodních smluv	480
2.4 Rozhodčí řízení při rozhodování sporů z mezinárodních investic	482
Seznam použité literatury	489
Věcný rejstřík	493